

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार-अ

वर्ष २, अंक १२]

शनिवार, ऑक्टोबर १५, २०१६/आश्विन २३, शके १९३८

[पृष्ठे १५, किंमत : रुपये १५.००

असाधारण क्रमांक १३९

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमान्वये तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांब्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

गृह विभाग

मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१६.

अधिसूचना

मोटर वाहन अधिनियम, १९८८.

क्रमांक एमव्हीआर ०३१५/प्र.क्र.१०९/परि-२.—ज्याअर्थी, महाराष्ट्र राज्यातील विविध शहरात चालणाऱ्या टॅक्सी मोटर वाहन कायदा, १९८८ च्या कलम ७४ अन्वये जारी करण्यात आलेल्या परवान्यावर चालविल्या जातात, आणि या रस्त्यावरून प्रवासी घेणाऱ्या किंवा काळ्या-पिवळ्या टॅक्सी किंवा कुलकॅब यांना रस्त्यावरून प्रवासी घेण्यास तसेच, विहित थांब्यावरून प्रवासी घेण्यास परवानगी आहे, आणि या टॅक्सींची इंजिन क्षमता किमान ९८० सीसी असून त्या सीएनजी इंधनावर चालविल्या जातात, आणि या टॅक्सी निर्धारित भाडे भाडेमीटरच्या आधारे आकारून चालविले जातात, आणि या टॅक्सीच्या परवान्याची संख्या मर्यादीत आहे.

आणि ज्याअर्थी, फ्लीट टॅक्सी योजना, २००६ मधील टॅक्सी आलिशान (इंजिन क्षमता १४०० सीसी पेक्षा जास्त व वातानुकुलीत) असून मुलतः काळ्या-पिवळ्या टॅक्सींना दिलेल्या परवान्यावर चालविल्या जातात, आणि फोन फ्लीट टॅक्सी योजना, २०१० मधील टॅक्सी आलिशान (इंजिन क्षमता १४०० सीसी पेक्षा जास्त व वातानुकुलीत) असून जाहीर लिलावाद्वारे प्राप्त किंमत रु.२.६१ लक्ष प्रति परवाना प्रमाणे विक्री केलेल्या परवान्यावर चालविले जातात, आणि दोन्ही योजनेमधील टॅक्सी ह्या मीटरप्रमाणे व सीएनजी इंधनावर व आधी आरक्षित करून चालविल्या जातात.

आणि ज्याअर्थी, मोटर वाहन कायदा, १९८८ च्या कलम ८८(९) अन्वये जारी करण्यात आलेल्या अखिल भारतीय पर्यटक परवान्यावरील वाहने राज्यांतर्गत किंवा राज्यबाहेरील प्रवासासाठी केवळ पर्यटकांना कालमापन पद्धतीने किंवा दोन ठिकाणामधील प्रवासासाठी भाडे ठरवून चालविले जातात, आणि सदर टॅक्सींचे केंद्र शासनाने विहित केलेल्या केंद्रीय मोटर वाहन नियमन केले जाते, आणि त्यांच्या भाड्यावर अथवा इंधन प्रकारावर कोणतेही नियमन नाही.

आणि ज्याअर्थी, ॲप आधारित सेवा देणाऱ्या समुच्चयकांनी या क्षेत्रात नव्याने प्रवेश केला आहे, आणि ॲप आधारित सेवा देणाऱ्या समुच्चयक टॅक्सी व प्रवासी यांना जोडण्यासाठी शक्यतो स्मार्ट फोनचा वापर करतात. सदर ॲप अशाप्रकारे तयार केले आहेत की, टॅक्सीच्या चालकास प्रवाश्याचे गंतव्यस्थान माहित नसते तसेच, तो भाडेसुद्धा निर्धारित करीत नाही. सदर भाडे समुच्चयकाच्या संगणक प्रणालीद्वारे निर्धारित केले जाते. त्यामुळे वस्तुस्थिती अशी आहे की, प्रवाश्यांनी समुच्चयकाकडून टॅक्सी भाड्यांनी घेतली आहे, आणि समुच्चयकांनी अशाप्रकारची सेवा देऊ केली आहे आणि म्हणून त्यांचे इतर टॅक्सी सेवा सारखे नियमन करणे आवश्यक आहे हे मान्य करण्याजोगे व गरजेचे आहे.

आणि, ज्याअर्थी, ऑप आधारीत टॅक्सी अशाप्रकारे सेवा देत आहेत ज्यामुळे रस्त्यावरून प्रवासी घेणाऱ्या टॅक्सी व आधी आरक्षीत करून भाड्याने देण्याऱ्या टॅक्सी यांच्यामधील फरक धुसर होत आहे. सध्या प्रामुख्याने ऑपवर चालणाऱ्या मोठ्या संख्येतील टॅक्सी ऑल इंडिया पर्यटक परवान्यावर स्थानिक शहर टॅक्सी सारखी सेवा देत आहेत आणि टॅक्सीच्या नियमनांमध्ये फरक असल्याने, मागणीप्रमाणे पुरवठा केल्यामुळे होणारे फायदे, बदलते मूल्य निर्धारण (dynamic price discovery) आणि प्रवाशांना मिळणारा चांगला अनुभव याचे फायदे कायम ठेवून टॅक्सी सेवेचे आधुनिकीकरण / उन्नतीकरण यासाठी नियमनांचे एकत्रिकरण करणे आवश्यक आहे.

त्याअर्थी, अशा टॅक्सी परवान्याचे नियमन करून त्यांना अनुज्ञप्ती देण्यासाठी नियम करणे योग्य असल्याबाबत शासन विचार करत आहे.

त्याअर्थी, मोटार वाहन अधिनियम, १९८८ (१९८८ चा ५९) याच्या कलम ७४, कलम ८९ च्या पोट-कलम (१), कलम ९३, कलम ९५ च्या पोट-कलम (१) व कलम ९६ च्या पोट-कलम (२) चे खंड (अड्डावीस) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा आणि त्या बाबतीत त्यास समर्थ करणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्र मोटार वाहन अधिनियम, १९८९ या आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाने प्रस्तावित केलेल्या पुढील नियमांचा मसुदा उक्त अधिनियमाच्या कलम २१२ च्या पोट-कलम (१) द्वारे आवश्यक असल्याप्रमाणे, यामुळे बाधा पोहचण्याची शक्यता असलेल्या सर्व व्यक्तींच्या माहितीसाठी, याद्वारे प्रसिद्ध करण्यात येत आहे आणि याद्वारे सूचना देण्यात येत आहे की, प्रस्तावित प्रारूप नियम महाराष्ट्र शासनाकडून दिनांक ५ नोव्हेंबर, २०१६ किंवा त्यानंतर विचारात घेण्यात येतील.

२. उपरोक्त कालावधीच्या आत उक्त मसुद्याच्या संबंधात कोणत्याही व्यक्तीकडून ज्या कोणत्याही हरकती किंवा सूचना, परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, परिवहन आयुक्त यांचे कार्यालय, प्रशासकीय इमारत, ४था मजला, शासकीय वसाहत, वांद्रे (पूर्व), मुंबई-५१ यांच्याकडे वरील पत्त्यावर अथवा feedback.tpt-mh@gov.in या ई-मेल आयडी वर येतील त्यावर शासन विचार करील.

प्रारूप नियम

१. संक्षिप्त नाव व ऑप्लिकेशन.—(१) या नियमांना महाराष्ट्र सिटी टॅक्सी नियम, २०१६ असे संबोधण्यात येईल.

(२) सदर नियम मुंबई महानगर क्षेत्रासाठी लागू असतील व शासन वेळोवेळी अधिसूचित करेल अशा क्षेत्रासाठी विस्तारीत करण्यात येतील.

२. व्याख्या.—(१) या नियमामध्ये, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर,-

(i) “अधिनियम” याचा अर्थ म्हणजे मोटार वाहन अधिनियम, १९८८ (१९८८ चा ५९);

(ii) “समुच्चयक ” याचा अर्थ फोन, इंटरनेट, वेब आधारित सेवा किंवा जीपीएस/जीपीआरएस आधारित सेवांद्वारे प्रवाशांना/ इच्छुक प्रवाशांना टॅक्सी किंवा इतर कोणत्याही सार्वजनिक प्रवाशी वाहनाच्या चालकाशी जोडण्याकरिता प्रचार करणारा किंवा पाठपुरावा करणारा किंवा सुविधा देणारा संचालक किंवा मध्यस्थ/ व्यापारस्थळ मग त्याने तो काही भाडे, शुल्क, दलाली किंवा अशा सेवा देण्यासाठी कोणतेही शुल्क आकारले असो अथवा नसो ;

(iii) “अनुज्ञप्ती” याचा अर्थ या नियमाखाली समुच्चयकास दिलेली अनुज्ञप्ती ;

(iv) “अनुज्ञप्तीधारक” याचा अर्थ समुच्चयक जो या नियमाखालील अनुज्ञप्ती धारण करतो ;

(v) “अनुज्ञप्ती प्राधिकारी” याचा अर्थ प्रादेशिक परिवहन प्राधिकरण ;

(vi) “टॅक्सी” म्हणजे अधिनियमाच्या कलम ७४ प्रमाणे परवाना असलेले मोटार कॅब वाहन.

(२) या नियमामध्ये वापरलेले परंतु व्याख्या न केलेले इतर शब्द आणि वाक्यप्रयोग यांना अधिनियमात आणि त्याखालील नियमात अनुक्रमे नेमून दिल्याप्रमाणेच अर्थ असेल.

३. अनुज्ञप्तीधारकाचा तपशिल.—(१) कोणीही व्यक्ती या नियमाखाली अनुज्ञप्ती प्राप्त केल्याखेरीज समुच्चयक म्हणून काम करणार नाही.

(२) भारतीय भागिदारी कायदा, १९३२ (१९३२ चा नववा) खालील नोंदणीकृत संस्था किंवा कंपनी कायदा, २०१३ (२०१३ चा अठरावा) खाली नोंदणी केलेल्या कंपनी अथवा संस्थांना अनुज्ञप्ती देण्यात येईल.

(३) अनुज्ञप्तीधारक मोटार वाहन कायदा, १९८८ व माहिती तंत्रज्ञान कायदा, २००० (वेळोवेळी सुधारणा केल्याप्रमाणे) व त्याखालील नियमांमधील आवश्यक तरतुदींचे पालन करेल.

४. कार्यान्वयनासाठी पायाभूत सुविधा.—(१) अनुज्ञप्तीधारकाचे त्याच्या व्यवसायाच्या क्षेत्रात नोंदणीकृत कार्यालय असणे आवश्यक आहे. तसेच त्याच्या मुख्य कार्यालयाचा तपशील जसे की, दूरध्वनी क्रमांक, ईमेल पत्ता आणि कार्यालय प्रमुखाची माहिती इत्यादी संबंधित अनुज्ञप्ती प्राधिकाऱ्यास तसेच अधिसूचित करण्यात येईल अशा प्राधिकरणास अर्जासोबत सादर करणे आवश्यक राहिल.

(२) अनुज्ञप्तीधारक स्वतः कॉल सेंटर सुरू करेल अथवा एखाद्या अधिकृत कॉल सेंटरद्वारे किंवा वेब पोर्टलद्वारे किंवा संगणकीय प्रणालीद्वारे समुच्चयक म्हणून कार्य करेल हा सर्व तपशील संबंधित अनुज्ञप्ती प्राधिकाऱ्यास तसेच अधिसूचित करण्यात येईल अशा प्राधिकरणास सादर करणे आवश्यक राहिल.

(३) अनुज्ञप्तीधारकाने पुढील सर्व तपशील जसे की, त्याचे स्वामित्व, नोंदणीकृत पत्ता, देऊ केलेल्या सेवा, भाडेपत्रक, विम्या बद्दल तपशील, नियंत्रण कक्षाचा दूरध्वनी क्रमांक व तक्रार निराकरण अधिकाऱ्यांचे नाव, पत्ता, दूरध्वनी क्रमांक इत्यादी वेब पोर्टलवर प्रदर्शित करणे आवश्यक राहिल.

(४) अनुज्ञप्तीधारक ग्राहकांकडून प्राप्त तक्रारी तथा सूचनांचे योग्य निराकरण करण्यासाठी आवश्यक यंत्रणा उभारील.

(५) अनुज्ञप्तीधारक महिला कर्मचाऱ्यांच्या हिताच्या रक्षणाकरिता व सुरक्षिततेकरिता महिलांचे कामाच्या ठिकाणी उत्पीडन (निवारण, प्रतिबंधन आणि प्रतितोष) अधिनियम, २०१३ मध्ये निर्धारित केल्याप्रमाणे यथोचित उपाययोजना करील.

(६) अनुज्ञप्तीधारकाने अहोरात्र चालणारा (२४ X ७) नियंत्रण कक्ष पुरेशा मनुष्यबळासह कार्यरत ठेवला पाहिजे.

५. वाहनासंबंधी तपशील.—(१) या नियमाखाली विधिवत नोंदणी न झालेल्या समुच्चयकामार्फत कोणतेही टॅक्सी भाड्याने देता येणार नाही.

(२) अनुज्ञप्तीधारकाने प्रत्येक टॅक्सीकडे उक्त अधिनियमान्वये जारी केलेले वैध योग्यता प्रमाणपत्र असल्याची खात्री करेल, अनुज्ञप्तीधारक स्वतःच्या मालकीच्या अथवा टॅक्सी परवाना धारकाशी करार करून घेतलेल्या विविध प्रकारच्या टॅक्सीचा ताफा जवळ बाळगेल. प्रत्येक टॅक्सीची इंजिन क्षमता ९८० सीसी पेक्षा कमी नसेल तसेच आसन क्षमता ७ पेक्षा जास्त (चालकासहीत) नसेल; परंतु कोणत्याही समुच्चयकाकडे संलग्न असलेल्या एकूण टॅक्सी पैकी कमीत कमी ५० टक्के टॅक्सी १४०० सीसी किंवा त्यापेक्षा जास्त इंजिन क्षमता असणाऱ्या असतील. खुली वाहने अथवा टणक/पक्के छत नसणारी किंवा फायबरचे छत असलेली वाहने चालणार नाहीत.

(३) समुच्चयकाकडे संलग्न असलेली वाहने “ॲप आधारित सिटी टॅक्सी परवाना” या परवान्यावर चालविण्यात येतील :

परंतु उक्त अधिनियमाच्या कलम ७४ खालील परवान्यावर चालविण्यात येणारे सध्याचे वाहन जर समुच्चयकाशी संलग्न करण्यात आले तर असे वाहन या परवान्यावर चालविण्यात येत असल्याचे गृहीत धरण्यात येईल.

(४) ॲप आधारित सिटी टॅक्सी परवाना प्राप्त करण्यास इच्छुक असणारी व्यक्ती संबंधित प्रादेशिक परिवहन प्राधिकरणाकडे विहित नमुन्यात अर्ज करेल :

परंतु अशी व्यक्ती त्याच्या वतीने अर्ज करण्यासाठी अशा परवान्यावर नोंदणी असलेल्या वाहनाची सेवा ज्या समुच्चयकामार्फत देण्यास इच्छुक आहे त्या समुच्चयकास प्राधिकृत करू शकेल.

(५) प्रत्येक वाहनात सुस्थितीत तापमान नियंत्रक उपकरण बसविल्याची खात्री करेल :

परंतु उपनियम ५ मधील तरतुद वेब प्रणालीद्वारे सेवा देणाऱ्या काळ्या पिवळ्या टॅक्सींना लागू असणार नाही.

(६) या नियमाखाली चालणारे कोणतेही वाहन स्वच्छ इंधनावर (Petrol, CNG, LPG, वा हायब्रीड / विद्युत उर्जेवर) चालणाऱ्या असाव्यात. विद्युत उर्जेवर चालणाऱ्या वाहनांबद्दलचे अधिक तपशील राज्य परिवहन प्राधिकरणाकडून निर्धारित करण्यात येईल. परिवहन विभागाद्वारे वेळोवेळी निर्धारित करण्यात येणारे प्रदूषणविषयक मापदंड वाहनास लागू राहतील. जर सध्या कोणत्याही वैध परवान्यावर वापरण्यात येणारे वाहन समुच्चयकामार्फत वापरण्यात येणार असेल तर ते सदर नियम अंमलात आल्या दिनांकापासून १ वर्षाच्या आत वर नमूद केल्याप्रमाणे स्वच्छ इंधनावर परावर्तीत करण्यात येईल.

(७) या नियमाखाली चालणाऱ्या प्रत्येक वाहनामध्ये अथवा वाहन चालकाच्या मोबाईलमध्ये GPS / GPRS यंत्रणेवर चालणारी मार्गनिर्देशन यंत्रणा उपलब्ध असावी. तसेच मार्गक्रमण केलेले अंतर व मार्ग दर्शविणारा निदर्शक (Display) देखील वाहनात बसविलेला असावा. सदरची यंत्रणा ही जेव्हा जेव्हा वाहन भाड्यावर चालत असेल तेव्हा परवानाधारकाने स्थापन केलेल्या नियंत्रण कक्षाशी कायम संपर्कात असणे आवश्यक राहिल. सदर यंत्रणा बंद असल्यास त्याच्या कारणासहीत व बंद असल्याच्या वेळेसहीत त्याची नोंद परवानाधारकाकडे असणे आवश्यक आहे. वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या सुधारणांसहीत सदर यंत्रणेचा किमान आवश्यक तपशील परिवहन आयुक्तांतर्फे निर्धारित केला जाईल.

(८) भारतातील लागू असणाऱ्या व वेळोवेळी सुधारणा झालेल्या संबंधित कायद्यातील तरतुदीप्रमाणे वाहनाचा सुयोग्य वापराकरिता वाणिज्यीक विमा उतरविलेला असावा.

(९) प्रत्येक वाहनास परिवहन प्राधिकरणाने जारी केलेला परवाना वाहनात योग्य ठिकाणी ठळकपणे प्रदर्शित केला असला पाहिजे.

(१०) ॲप आधारित सिटी टॅक्सी परवान्यावर चालणाऱ्या सर्व टॅक्सीसाठी राज्य शासन स्वतंत्र रंगसंगती निर्धारित करेल :

परंतु काळी पिवळी टॅक्सी, कुलकंब व सध्याच्या विविध योजनांतील टॅक्सी त्यांच्या मान्यताप्राप्त रंगसंगतीप्रमाणेच राहतील.

(११) या नियमान्वये चालणाऱ्या कोणत्याही वाहनांवर राज्य परिवहन प्राधिकरणाने वेळोवेळी निर्धारित केलेल्या तरतुदींच्या अधिन राहून जाहिरात प्रदर्शित करता येवू शकेल.

(१२) या नियमान्वये चालणारे कोणतेही वाहन मोबाईल रेडीओ अथवा वेब अथवा ॲप्लीकेशन प्लॅटफॉर्म आधारित दुतर्फा संभाषण करता येईल अशा यंत्रणेने सुज्ज असावे.

(१३) या नियमान्वये चालणाऱ्या कोणत्याही वाहनात महाराष्ट्र मोटार वाहन नियम, १९८९ मधील नियम क्र. १९२ मध्ये निर्धारित केल्यानुसार सुसज्ज प्रथमोपचार पेटी असावी.

(१४) या नियमान्वये चालणारे कोणतेही वाहन त्याच्या नोंदणी दिनांकापासून २० वर्षे पूर्ण झाल्यावर किंवा राज्य परिवहन प्राधिकरणाने वेळोवेळी ठरविल्यानुसार नविन वाहनाने बदली करण्यात येईल.

(१५) वाहनात प्रवास करणाऱ्या प्रवाशांना स्पष्टपणे दिसेल व वाचता येईल अशा प्रकारे पुढील तपशील प्रदर्शित करण्यात यावा :- वाहन चालकाचा फोटो, अनुज्ञप्ती क्रमांक, बॅज क्रमांक, तसेच वाहनाचा नोंदणी क्रमांक इत्यादी. सदर तपशील मोबाईल ॲप मध्ये तसेच ग्राहकास देण्यात येणाऱ्या बिजकामध्ये समाविष्ट करावा.

(१६) वाहनाच्या आतील बाजूस RTO मदत क्रमांक, पोलीस मदत क्रमांक आणि महिलांसाठी मदत क्रमांक ठळकपणे प्रदर्शित करावेत.

(१७) वाहनाच्या कोणत्याही काचेवर पडदा अथवा फिल्म लावू नये तसेच रंगीत काच वापरण्यात येवू नये.

(१८) वाहनांमध्ये प्रवाशांसाठी सहज उपलब्ध होईल अशा पद्धतीने तक्रार/सुचना नोंदवही ठेवलेली असावी.

(१९) मोटार वाहन कायदा, १९८८ च्या कलम ८२ व त्या अंतर्गत बनविण्यात आलेल्या अधिनियमातील तरतुदींच्या अधीन राहून वाहन परवाना हस्तांतरण करता येईल.

(२०) मोटार वाहन कायदा, १९८८ च्या कलम ८८(१) खालील ऑल इंडिया टुरीस्ट परवान्यावर चालणाऱ्या वाहनांना या योजनेअंतर्गत चालविता येणार नाही. तथापि उपरोक्त उपनियम ४ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे सदर नियम लागू झाल्यापासून ३ महिन्यांच्या आत अर्ज केल्यास अशा परवान्यावर चालणाऱ्या वाहनांना या नियमाखालील परवान्यावर परावर्तीत करण्यास परवानगी देण्यात येईल.

(२१) फ्लिट टॅक्सी योजना, २००६, फोन फ्लिट टॅक्सी योजना, २०१० व कॉल टॅक्सी योजना, २०१० अंतर्गत टॅक्सी सेवा देणाऱ्या अनुज्ञप्तीधारकास समुच्चयक समजण्यात येईल. आणि फ्लिट टॅक्सी योजना, २००६, फोन फ्लिट टॅक्सी योजना, २०१० व कॉल टॅक्सी योजना, २०१० खाली चालणाऱ्या कोणत्याही वाहनास दिलेला परवाना, निर्धारित शुल्क भरणा केल्यास, या नियमाखाली जारी केला आहे असे गृहीत धरण्यात येईल.

(२२) या नियमाखाली जारी करण्यात आलेल्या परवान्यावर चालणारे कोणतेही वाहन उक्त कायदा व नियम यातील तरतुदीस अधिन राहून वाहन मालकास वाहन खाजगी संवर्गात अथवा उक्त अधिनियमाच्या कलम ८८ (१) खाली जारी केलेल्या परवान्यावर परावर्तीत करता येवू शकेल.

(२३) सध्याच्या काळ्यापिवळ्या टॅक्सी संबंधीत प्रादेशिक परिवहन प्राधिकरणास सूचना देवून व परिवहन प्राधिकरणाने निर्धारित केलेला रुफ लाईट बसविल्यानंतर या नियमाखालील अनुज्ञप्तीधारकांशी संलग्न करण्यास मुक्तपणे परवानगी देण्यात येईल. ज्या परवान्यावर सदर वाहन चालविले

जाते तो परवाना या नियमावली जारी केला आहे असे गृहीत धरण्यात येईल. अशी काळी पिवळी टॅक्सी जिचा परवाना या नियमावली जारी करण्यात आला आहे असे गृहीत धरण्यात आले आहे, तिला संबंधित प्राधिकरणास सुचित करून पुन्हा मूळ परवान्याप्रमाणे रस्त्यावर प्रवासी घेण्यास परवानगी असणारी टॅक्सी म्हणून वापर करण्यास परवानगी देण्यात येईल. परंतु अशी सूचना कोणत्याही अनुज्ञप्तीधारकांकडे १ महिना सेवा दिल्यानंतर करता येईल.

(२४) या नियमावली नोंदणीकृत अनुज्ञप्तीधारकांकडे संलग्न असणाऱ्या परवाना आणि वाहनांना कमीत कमी एक महिना पूर्ण झाल्यावर अन्य अनुज्ञप्तीधारकांकडे संलग्न होण्यास मुक्तपणे परवानगी देण्यात येईल.

६. सेवा प्रदान करण्यासाठीची व्यवस्था.—

(१) मोटार वाहन कायदा, १९८८ आणि त्याअंतर्गत विविध अधिनियम/नियम तसेच परिवहन विभागाने वेळोवेळी निर्धारित केलेल्या अटी व शर्तीचे पालन करणे परवानाधारकावर बंधनकारक राहिल.

(२) वाहनचालकांच्या कामाच्या वेळा Motor Transport Workers Act, 1961 (१९६१ चा २७ वा) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे असतील.

(३) अनुज्ञप्तीधारक टॅक्सी सेवा अहोरात्र पुरवेल.

(४) अनुज्ञप्ती प्राधिकाऱ्याच्या क्षेत्रात टॅक्सी चालविण्याची परवानगी राहिल.

(५) अनुज्ञप्तीधारकाने प्रवाशांसाठी उपलब्ध असणाऱ्या इंटरनेटद्वारा संचालित Application Platform किंवा Digital Application Platform वर खालील माहिती प्रदर्शित केली पाहिजे.

(अ) टॅक्सी चालकाचे छायाचित्र.

(ब) टॅक्सी चालकाचे नाव, अनुज्ञप्ती क्रमांक, बॅज क्रमांक आणि भ्रमणध्वनी क्रमांक

(क) टॅक्सीचे नोंदणी क्रमांकासहीत छायाचित्र.

(ड) लागू असणारे भाडे.

(६) प्रत्येक फेरीनंतर प्रवासाचे देयक मुद्रीत होऊन ते प्रवाशाला दिले जाईल याची अनुज्ञप्ती धारकाने खात्री करायची आहे. सदरच्या देयकात मार्गक्रमण केलेले अंतर व सर्व करासहीत भाड्याचा दर याचा तपशील असावा. परंतु प्रवाशास ई-मेलद्वारे अथवा अन्य इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने देयक देता येईल. सदर देयकाची एक स्थळप्रत इलेक्ट्रॉनिक अथवा इतर स्वरूपात किमान ३ महिन्यांपर्यंत किंवा विहित केलेल्या दीर्घकालावधीसाठी अनुज्ञप्तीधारकाने जतन करून ठेवावीत.

(७) अनुज्ञप्तीधारक मोबाईल अप्लीकेशनमध्ये अशी सुविधा निर्माण करेल ज्याद्वारे प्रवासी त्याच्या परिचयातील ५ व्यक्तींना त्याच्या प्रत्यक्ष कालनिहाय ठिकाणाची (realtime location) माहिती पुरवू शकेल व आणीबाणीच्या प्रसंगी नजीकच्या पोलीस ठाण्याशी संपर्क करता येईल.

(८) प्रवाशाला प्रवासादरम्यान आलेल्या अडचणी अथवा तक्रार वेबसाईट अथवा मोबाईल अप्लीकेशन अथवा दूरध्वनीद्वारे नोंद करण्यासाठी सुविधा असली पाहिजे. अनुज्ञप्तीधारकाने सदर तक्रारीचे १५ दिवसात निराकरण करून प्रवाशास पोच द्यावी.

७. वाहन चालकाबद्दलचा तपशील.—

(१) वाहनचालकाकडे परिवहन विभागाद्वारे जारी करण्यात आलेली परिवहन वाहनाची वैध अनुज्ञप्ती व वैध बॅज असणे आवश्यक आहे.

(२) प्रवाशांची गैरसोय होऊ नये याकरिता चालकास त्याच्या कार्यक्षेत्रातील मार्गाची व ठिकाणांची पुरेशी माहिती असावी.

(३) अनुज्ञप्ती प्राधिकरणाने विहित केल्यानुसार अथवा संबंधित कंपनीने ठरविल्यानुसार चालकाने कार्यरत असताना गणवेश घालणे आवश्यक आहे.

(४) वाहनचालकाचे चारित्र्य चांगले असावे व त्याच्या विरुद्ध कोणताही गुन्हेगारी अभिलेख नसावा. कोणतीही व्यक्ती जिच्यावर कोणत्याही प्रकारच्या नशेच्या अंमलाखाली वाहन चालविण्याचा गुन्हा मागील सात वर्षात शाबीत झाला असेल अथवा Criminal Code of Procedure, 1973 च्या अंतर्गत फसवेगिरी, लैंगिक अपराध, दखलपात्र गुन्ह्यात वाहनाचा वापर, मालमत्तेचे नुकसान अथवा चोरी, हिंसक अथवा दहशतवादी कृत्य तसेच कोणत्याही दखलपात्र गुन्ह्यांसाठी कधीही दोषी ठरली असेल तर अशी व्यक्ती परवानाधारकाने चालक म्हणून नियुक्त करू नये.

(५) चालकांच्या गुणवत्तेबद्दल त्यांच्या पोलीस पडताळणीसाठी तसेच त्यांच्या प्रवाशांशी वर्तवणुकीबद्दल अनुज्ञप्तीधारक जबाबदार राहील. त्याचबरोबर चालक विश्वासू व सुरक्षित सेवा प्रदान करण्यासाठी सक्षम असल्याची अनुज्ञप्तीधारकांनी खात्री करून घ्यावी. चालकांची पोलीस पडताळणी प्रथम नियुक्तीच्या वेळेस व त्यानंतर अनुज्ञप्ती नूतनीकरणाच्या वेळेस करावी.

(६) अनुज्ञप्तीधारकाने वाहनाच्या मालकीबद्दलचा तपशील तसेच चालकांच्या पोलीस पडताळणीसहीत इतर सर्व तपशील खात्री करून घ्यावा आणि तो अनुज्ञप्ती प्राधिकारी व वाहतूक पोलिसांकडे सादर करावा.

(७) अनुज्ञप्तीधारकाने परवाना अटी व शर्तीमध्ये प्राधिकृत केलेल्या शिवाय इतर कोणत्याही कारणांसाठी अटी व शर्तीचे पालन न करता वाहन वापरल्यास त्याच्या या कृत्यामुळे कोणासही होणाऱ्या ईजा, दुखापत, हानी अथवा होणारा अपराध किंवा गुन्ह्यांसाठी तो स्वतः चालकासहीत स्वतंत्र व संयुक्तपणे (Jointly & Severely) जबाबदार राहील.

(८) चालक प्रवाशांसोबत नेहमी सौजन्याने व नम्रतेने आचरण करील.

(९) अनुज्ञप्तीधारक शक्य तितक्या जास्त महिला चालकांना नियुक्ती देण्याचे प्रयत्न करील.

(१०) अनुज्ञप्तीधारक चालकांसाठी सुरक्षित वाहन चालन कौशल्य, प्रवाशांशी सौजन्यपूर्ण वागणुकीच्या शिकवण तसेच लैंगिक संवेदीकरण (Gender Sensitization) इत्यादी बाबींचा समावेश असलेले प्रशिक्षण आयोजित करील.

(११) अनुज्ञप्तीधारक वरीलप्रमाणे वर्षातून किमान एकदा चालकांसाठी उजळणी प्रशिक्षण शिबीर आयोजित करील व अशा शिबिरांचा व्यवस्थित अभिलेख ठेवील.

(१२) चालकांच्या शारीरिक तंदुरुस्तीकरिता अनुज्ञप्तीधारक सर्व चालकांची वार्षिक आरोग्य तपासणी करून घेईल.

(१३) वाहन चालक रस्त्यावरील प्रवाशांस थेट सेवा देणार नाही.

८. परवाना प्रदान करणे, कालावधी व त्याचे नूतनीकरण.—

१) कोणतीही संस्था अथवा कंपनी परवान्याकरिताचा अर्ज, प्रादेशिक परिवहन अधिकारी / उप प्रादेशिक परिवहन अधिकारी यांचे नावे असलेल्या व त्यांचे मुख्यालयाच्या ठिकाणी देय असलेल्या रुपये १,००,००० (एक लाख) धनाकर्ष (Demand Draft) अथवा ऑनलाईन पेमेंट स्वरूपात प्रकिया शुल्कासह सादर करेल.

२) या नियमाखाली जारी करण्यात आलेला अनुज्ञप्ती जारी केल्यादिनांकापासून ५ वर्षे वैध असेल.

३) अनुज्ञप्तीधारकाने या नियमाखालील अटी व शर्तीचे समाधानकारक पालन केल्याचे दिसून आल्यास या नियमाखाली जारी करण्यात आलेला अनुज्ञप्ती पुढील पाच वर्षांकरिता नूतनीकरण केला जाईल. अनुज्ञप्तीचे नूतनीकरण करून घेण्यास इच्छूक असलेल्या अनुज्ञप्तीधारकांनी मूळ अनुज्ञप्तीचा कालावधी साडेचार वर्षे पूर्ण झाल्यावर परंतु अनुज्ञप्तीचा कालावधी संपण्याच्या आधी तीन महिन्यांपर्यंत अर्ज सादर करावा.

४) या नियमाखाली अनुज्ञप्ती जारी करण्यासाठी अथवा त्याचे नूतनीकरण करण्यासाठी विहित करण्यात आलेल्या कोणत्याही तरतुदीचे अर्जदारांकडून पालन झाले नाही तर त्यास सुनावणीचे संधी देऊन अनुज्ञप्ती प्राधिकारी असा अर्ज नाकारू शकेल.

५) या नियमाखाली अनुज्ञप्ती जारी करण्यासाठी अथवा त्याचे नूतनीकरण करण्यासाठी विहित करण्यात आलेल्या सर्व तरतुदीचे पालन होत असल्याबाबत अनुज्ञप्ती प्राधिकाऱ्यांचे समाधान झाल्यास अनुज्ञप्ती प्राधिकारी अनुज्ञप्ती जारी करेल अथवा तिचे नूतनीकरण करण्यात येईल.

९. शुल्क.—

(१) मोटार वाहन कायदा, १९८८ च्या कलम ७४ नुसार जारी करण्यात आलेल्या प्रत्येक परवान्याकरिता खालीलप्रमाणे शुल्क आकारण्यात येईल.

अ.क्र.	टॅक्सीचा प्रकार	परवाना शुल्क रु.
१.	१४०० सीसी पेक्षा कमी इंजिन क्षमता असणाऱ्या टॅक्सी	२५,०००
२.	१४०० सीसी किंवा त्यापेक्षा जास्त सीसी इंजिनक्षमता असणाऱ्या टॅक्सी	२,६१,०००

(२) फ्लिट टॅक्सी योजना, २००६, फोन फ्लिट टॅक्सी योजना, २०१० व कॉल टॅक्सी योजना, २०१० अंतर्गत परवाना प्राप्त करण्यासाठी अदा केलेले परवाना शुल्क उपरोक्त प्रमाणे विहित केलेल्या परवाना शुल्कातून वजा करण्यात येईल. तसेच नियम (५) २० प्रमाणे परवाना दिल्याचे गृहीत धरण्यात आलेल्या काळी पिवळी टॅक्सी व कुल कॅब यांना कोणतेही शुल्क देय राहणार नाही.

१०. सुरक्षा अनामत.—

या नियमाखाली अनुज्ञप्तीसाठी अर्ज करणारा अर्जदार सदर अनुज्ञप्तीसोबत संलग्न करण्यासाठी प्रति १,००० (एक हजार) वाहने किंवा त्याचा भाग यासाठी साडेपाच वर्षाकरिता वैध असणारी रु. ५०,००,००० (रु. पन्नास लाख) ची बँक हमी संबंधित प्रादेशिक परिवहन अधिकारी किंवा उप प्रादेशिक परिवहन अधिकारी यांचे नावे सादर करेल.

११. भाडे.—

या नियमाखाली जारी करण्यात आलेल्या परवान्यावरील वाहनांच्या बाबतीत अनुज्ञप्ती प्राधिकारी भाडेदराची कमाल व किमान मर्यादा वाहन प्रकारानुसार विहित करेल, परंतु २००० सीसीपेक्षा जास्त इंजिन क्षमता असणाऱ्या वाहनाकरिता अशी मर्यादा विहित करण्यात येणार नाही.

१२. संस्थापनेचे वेळापत्रक (Induction Schedule).—

अनुज्ञप्तीधारक पुढे नमूद केल्याप्रमाणे सदर योजनेत वाहने समाविष्ट करील.

- (१) परवाना जारी होण्याच्या वेळेस २५ टक्के टॅक्सी.
- (२) परवाना जारी झाल्यानंतर ३ महिन्यांच्या आत ५० टक्के टॅक्सी.
- (३) परवाना जारी झाल्यानंतर ६ महिन्यांच्या आत ७५ टक्के टॅक्सी.
- (४) परवाना जारी झाल्यानंतर ९ महिन्यांच्या आत १०० टक्के टॅक्सी.

वरीलप्रमाणे वेळापत्रकाचे पालन न केल्यास अनुज्ञप्तीधारकास दरमहा रु.२५,००० इतका दंड पुढील सहा महिन्यांकरिता लागू राहील. या कालावधीनंतर विभागाद्वारे जारी करण्यात आलेली अनुज्ञप्ती रद्द केली जाऊ शकते व दिलेली बँक हमी जप्त केली जाऊ शकेल. अनुज्ञप्तीधारक वरील वेळापत्रकानुसार विहित केलेल्या कालावधीत सात दिवसांच्या आत पूर्तता अहवाल सादर करील.

१३. अनुज्ञप्ती निलंबन/रद्द करणे.—

- (१) अनुज्ञप्ती जारी करणाऱ्या प्राधिकरणाची जर, अनुज्ञप्तीधारकास समक्ष सुनावणीची संधी दिल्यानंतर, असे मत झाले असेल की,

(अ) अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद केलेल्या कोणत्याही अटी/शर्तीचे पालन करण्यास असमर्थ ठरला आहे.

(ब) अनुज्ञप्तीधारकाचा एखादा कर्मचारी किंवा चालक कोणत्याही ग्राहकाशी गैरवर्तणूक असभ्य वर्तवणुकीचा दोषी ठरला आहे.

(क) अनुज्ञप्तीधारकाविरुद्धची एखादी तक्रार निःशंकपणे सिद्ध झाल्याचे आढळले आहे. तर, अनुज्ञप्ती जारी करणारे प्राधिकरण अनुज्ञप्तीधारकाची अनुज्ञप्ती विशिष्ट कालावधीकरिता निलंबित करू शकेल अथवा कायमची रद्द करू शकेल.

(२) वर काहीही नमूद केले असले तरीही अनुज्ञप्ती जारी करणारे प्राधिकरण एखाद्या प्रकरणी एखादा अनुज्ञप्ती निलंबित अथवा रद्द करणे आवश्यक असले तरीही आणि जर अनुज्ञप्तीधारक अनुज्ञप्ती प्राधिकरणाने आदेशित केलेला दंड भरण्यास तयार असेल तर अशा प्रसंगी अनुज्ञप्ती जारी करणारे प्राधिकरण अनुज्ञप्ती निलंबित/रद्द करण्याऐवजी दंड वसूल करू शकेल.

- (३) जेव्हा अनुज्ञप्ती निलंबित अथवा रद्द करण्यात येईल तेव्हा अनुज्ञप्तीधारक सदर अनुज्ञप्ती अनुज्ञप्ती प्राधिकाऱ्याकडे जमा करेल.

१४. अपील.—

(१) अनुज्ञप्ती प्राधिकरणाच्या एखाद्या कोणत्याही आदेशाने व्यथित झालेली व्यक्ती असा आदेश प्राप्त झाल्यापासून ३० दिवसांच्या आत राज्य परिवहन अपिल प्राधिकरण (State Transport Appellate Tribunal) यांचेकडे अपील करू शकेल.

(२) असे अपील अनुज्ञप्ती प्राधिकरणाच्या आदेशातील हरकतीच्या नेमक्या मुद्द्यासहीत दोन प्रतीत शासन विनिर्दिष्ट करील अशा शुल्कासहीत सादर केले जाईल.

१५. संकिर्ण.—**१) अनुज्ञप्तीधारक**

अ) कार्यालयाची जागा बदलल्यास अनुज्ञप्ती प्राधिकाऱ्यास सूचित करेल.

ब) अनुज्ञप्ती प्राधिकारी अथवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यांना नोंदवह्या व अभिलेख तपासण्यासाठी सुयोग्यवेळी उपलब्ध ठेवील.

क) विभागाने वेळोवेळी मागविलेली माहिती/अहवाल वेळेत सादर करील.

ड) आपल्या कार्यालयात अनुज्ञप्ती ठळकपणे प्रदर्शित करील.

इ) सर्व टॅक्सीमध्ये अनुक्रमांनुसार प्राप्त प्रतिसादांचा (Feedback) अभिलेख तयार ठेवील.

(२) अनुज्ञप्ती प्राधिकरणाच्या लिखित परवानगीशिवाय परवान्याचे हस्तांतरण होणार नाही.

(३) फ्लिट टॅक्सी योजना, २००६, फोन फ्लिट टॅक्सी योजना, २०१० व कॉल टॅक्सी योजना, २०१०, अंतर्गत जारी करण्यात आलेली अनुज्ञप्ती चालू ठेवण्यासाठी वर नमूद केलेल्या अटी व शर्ती लागू राहतील.

(४) अनुज्ञप्तीधारक कोणत्याही वेळी तीन महिन्यांची सर्व सूचना देऊन आपला अनुज्ञप्ती परत (Surrender) करू शकेल. अशावेळी अनुज्ञप्ती प्राधिकरण सदर अनुज्ञप्ती रद्द करील. अनुज्ञप्तीधारकाने अनुज्ञप्ती परत करण्याआधी देय असणारी सर्व रक्कम भरली पाहिजे. अन्यथा वाहनाची नोंदणी रद्द समजण्यात येईल व बँक हमी जप्त करण्यात येईल.

(५) अनुज्ञप्तीधारकाने त्याची अनुज्ञप्ती परत केल्यानंतर अथवा रद्द केल्यानंतर त्याच्याकडे संलग्न असणाऱ्या परवानाधारकांना ॲपआधारित सिटी टॅक्सी परवाना असणाऱ्या टॅक्सी अन्य अनुज्ञप्तीधारकाकडे संलग्न करता येतील अथवा संबंधित नियमाप्रमाणे इतर परवान्यांमध्ये परावर्तीत करता येतील.

(६) अनुज्ञप्तीधारक कायद्यांतर्गत वेळोवेळी लागू असणाऱ्या विम्याविषयक सर्व तरतुदींचे पालन करील.

(७) अनुज्ञप्तीधारक त्याच्या अनुज्ञप्तीची मुदत वैध असेपर्यंत अशा सर्व कृती, दावे, नुकसान, खर्च, हानी, शुल्क, खटले तसेच कुठल्याही प्रकारच्या आणि पद्धतीच्या अनुज्ञप्ती प्राधिकारी अथवा शासनाविरुद्ध मागण्या ज्या की, अनुज्ञप्तीधारकाच्या अथवा त्याच्या प्रतिनिधींच्या किंवा कर्मचाऱ्यांच्या कोणत्याही कृतीतून अथवा सेवेतील त्रुटीतून उद्भवले असतील त्यासाठी अनुज्ञप्ती प्राधिकारी अथवा शासनास कोणत्याही प्रकारच्या नुकसान भरपाई पासून मुक्त ठेवील आणि कुठल्याही प्रकारची झळ लागू देणार नाही.

(८) समुच्चयक व राज्य शासन यांच्यामधील कुठल्याही प्रकारच्या वादांचे न्यायालयाद्वारे निराकरण करून घेण्यासाठी कार्यक्षेत्र अनुज्ञप्ती प्राधिकाऱ्याचे मुख्यालयाचे ठिकाणी असेल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

प्रकाश साबळे,
शासनाचे उप सचिव.

HOME DEPARTMENT

Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk, Mantralaya
Mumbai 400 032, dated 15th October 2016

NOTIFICATION

MOTOR VEHICLES ACT, 1988.

No. MVR. 0315/CR-109/TRA-2.— Whereas, the taxis operating in the cities of Maharashtra operates under permits issued under section 74 of the Motor Vehicles Act, 1988 and these Street Hail or Black and Yellow Taxis or Cool Cabs are allowed to pick up passengers from streets and also from designated stands and these taxis are required to be of a minimum engine capacity of 980 CC operate on CNG, and these taxis operate on regulated fare with meter and the number of permits of these taxis has been restricted.

And whereas, the taxis under Fleet Taxi Scheme of 2006 are high end (more than 1400 CC engine capacity and air conditioned) operating on existing permits issued originally for Black and Yellow taxis. Taxis under Phone Fleet Taxi Scheme, 2010 are also high end (more than 1400 CC engine capacity and air-conditioned) operating on permits, a limited number of which were auctioned and sold at then discovered price of Rs. 2.61 lakh per permit and Taxis under both schemes offer almost exclusively pre-book rides and the taxis are metered and use CNG as fuel.

And whereas, the vehicles operating under All India Tourist Permits issued under section 88 (9) of the Motor Vehicles Act, 1988 can be offered only to tourists for hire on time basis or on point to point basis within and outside the State and these taxis are regulated by the Central Motor Vehicle Rules, which are framed by the Central Government and have no regulation on fare or type of fuel.

And whereas, the App based aggregators are a recent entrance into this field. App based aggregators mostly use smart phones to connect a taxi and a commuter. The application is so designed that the driver of the taxi does not know the destination of the customer nor does he determine the fare to be charged. These are determined by the aggregator software. For all practical purposes, the commuter has hired a taxi from such aggregator and the aggregator has offered such a services, and is, therefore, amenable to and required to be regulated alike any other taxi service provider.

And whereas, the App based taxis are operating in a manner which blurs the distinction between street hail taxi and pre-booked (for hire) taxis. Presently, a predominantly large number of taxis operating under such apps have All India Tourist Permits, but are essentially operating as city taxis and as there is difference in regulation and a regulatory convergence has to be brought about while retaining the advantages of efficient demand / supply matching, dynamic price discovery and better commuter experience and up-gradation / modernization of taxi services.

And whereas, the Government considers it expedient to make rules for regulating the licensing of such taxi permits.

Now, therefore, the following draft of rules of the Maharashtra City Taxi Rules, 2016 which the Government of Maharashtra proposes to make in exercise of the powers conferred by section 74, sub-section (1) of section 89, section 93, sub-section (1) of section 95 and clause (xxviii) of sub-section (2) of section 96 of the Motor Vehicles Act, 1988 (59 of 1988), in its application to the State of Maharashtra and of all other powers enabling it in this behalf, is hereby published as required by sub-section (1) of section 212 of the said Act, for information of all persons likely to be affected thereby; and notice is hereby given that the said draft will be taken into consideration by the Government of Maharashtra on or after the 5th day of November, 2016.

2. Any objections or suggestions which may be received by the Transport Commissioner, Maharashtra State Administrative Building, 4th Floor, Near Dr. Ambedkar Garden, Government Colony, Bandra (East), Mumbai 400 051 or *via* e-mail to feedback.tpt-mh@gov.in, from any person with respect to the said draft before the aforesaid date will be considered by the Government.

DRAFT RULES

1. *Short Title and Application.*—(1) These rules may be called the Maharashtra City Taxi Rules, 2016.

(2) These rules shall be applicable in the Mumbai Metropolitan Region and may be extended to such other areas as notified by the Government, from time to time.

2. *Definitions.*—(1) In these rules, unless the context otherwise requires,—

(i) “Act” means the Motor Vehicles Act, 1988 (59 of 1988);

(ii) “Aggregator” means a person who is an operator or an intermediary / market place who canvasses or solicits or facilitates passengers for travel by a taxi or any other public service vehicle and who connects the passenger / intending passenger to a driver of a taxi or any other public service vehicle through phone calls, internet, web-based services or GPS/GPRS based services whether or not any fare, fee, commission, brokerage or other charges are collected for providing such services;

(iii) “Licence” means a Licence issued to an aggregator under these Rules;

(iv) “Licensee” means an aggregator who holds licence issued under these Rules;

(v) “Licensing Authority” means the Regional Transport Authority;

(vi) “Taxi” means a motor cab vehicle having valid permit under section 74 of the Act.

(2) Words and expressions used in these Rules and not defined herein shall have the same meanings respectively assigned to them in the Act and the rules made thereunder.

3. *Licensee’s Profile.*—(1) No person shall act as an aggregator unless he holds a licence issued under these Rules.

(2) The licence shall be granted to a firm registered under the Indian Partnership Act, 1932 (9 of 1932) or a company registered under the Companies Act, 2013 (18 of 2013).

(3) The licensee shall abide by all relevant statutes as may be applicable including the Motor Vehicles Act, 1988 and the Information Technology Act, 2000 and the rules made thereunder.

4. *Operational Infrastructure.*—(1) The Licensee shall have a registered office in the area of its operation and details of its headquarter including telephone number, e-mail ID and details of office in-charge shall be provided at the time of application by the licensee to the concerned licensing authority and such other authorities as may be notified.

(2) The Licensee shall either maintain a call centre or operate as an aggregator through an authorized call centre or web portal or App, details of which shall be provided to the concerned licensing authority and such other authorities as may be notified.

(3) The licensee shall maintain a web portal containing all details of its ownership, registered address, services offered, fare structure, insurance liabilities, control room number, name and contact details of a duly appointed grievance redressal officer.

(4) The licensee shall ensure adequate mechanism for receiving customers’ feedback and grievances.

(5) The licensee shall ensure mechanism for protecting the rights of women employees as stipulated under the Sexual Harassment of Women at Workplace (Prevention, Prohibition and Redressal) Act, 2013 (14 of 2013).

(6) The licensee shall maintain a 24 X 7 control room with adequate manpower.

5. *Vehicle Profile.*—(1) No Taxi shall be offered for hire through an aggregator who is not registered under these rules.

(2) The licensee shall ensure that every Taxi has a valid fitness certificate issued under the Act. The licensee shall maintain a fleet of various types of taxis either owned or taken through an agreement with taxi permit holders. Each taxi shall have engine capacity of not less than 980 CC with seating capacity not exceeding seven including driver; provided that at least 50 per cent. of the total taxis attached to any aggregator shall have engine capacity of 1400 CC or more. Open type or non-hard top or fiber top vehicles are not allowed.

(3) The vehicles attached to any aggregator, shall be operated under a permit to be called the "App Based City Taxi Permit":

Provided that, if any existing vehicle operating under permit granted under section 74 of the Act is attached to any aggregator, then such vehicle shall be deemed to be operating under this permit.

(4) Any person desirous of having City App Based Taxi Permit shall apply in the prescribed manner to the concerned Regional Transport Authority :

Provided that, it shall be open for such person to authorize any aggregator, through whom he intends to offer the services of the vehicle registered on such permit, to make an application on his behalf.

(5) The licensee shall ensure that each vehicle is equipped with temperature control device in proper working order:

Provided that, nothing in sub-rule (5) shall apply to Black and Yellow Taxi whose services are offered on web application.

(6) Any vehicle operating under these Rules should be driven on clean fuel i.e.unleaded Petrol or CNG or LPG or Hybrid or Electrical (power rating of electric vehicle will be specified by the State Transport Authority). Such vehicle should meet emission standards as prescribed from time to time by the Transport Authority. If the services of any existing working vehicle operating under some valid permit are intended to be offered through any aggregator, then the said vehicle shall be converted to be driven on clean fuel as mentioned above, with in a period of one year from the date of commencement of these rules.

(7) Each vehicle operating under this rules shall have either fitted in vehicle or separately in mobile application of the driver of the vehicle, GPS/GPRS based tracking device showing the path travelled and total distance covered. The device shall be in constant communication with the control room of the licensee while the taxi is on hire. In case of non-functioning of the said GPS/GPRS, the reason thereof shall be recorded by the licensee along with the duration during which the device was not functioning. The minimum specification of the devices shall be prescribed by the Transport Commissioner and may be changed from time to time.

(8) Such vehicle shall be suitably insured commercially as prescribed from time to time under the various laws applicable in India.

(9) The permit issued by the licensing authority shall be displayed at a prominent place in the vehicle.

(10) A separate colour scheme shall be as specified by the Government for all the taxis operating under App Based City Taxi Permit of the licensees under these rules :

Provided that black and yellow taxis, cool cabs and taxis under previous schemes may continue with their present colours.

(11) Any vehicle operating under these Rules is allowed to carry advertisement in accordance with the guidelines issued by the Licensing Authority from time to time.

(12) Any vehicle operating under these Rules may be equipped with a mobile radio, Web or application platform based two way communication system of the licensee.

(13) Any vehicle operating under these Rules shall be equipped with a first aid box containing the articles specified in rule 192 of Maharashtra Motor Vehicle Rules, 1989.

(14) Any vehicle operating under these Rules should be replaced by a new vehicle on completion of twenty years or any period as may be specified by the State Transport Authority from time to time.

(15) The details containing the photograph of the driver, licence number, Public Service Vehicle (PSV) Badge number and registration mark of the vehicle etc. shall be displayed prominently inside the vehicle, so that the same is directly visible to the passenger. These details shall also be made visible on the app and on the invoices issued to the customer.

(16) Helpline numbers of RTO, Police and Women's Help line shall be prominently displayed inside the vehicle.

(17) No tinted glass or curtains or films shall be affixed on the vehicle.

(18) A feedback register easily accessible to the passenger shall be kept in the vehicle.

(19) The permit of the vehicle can be transferred in accordance with section 82 of the Act and Rules made there under.

(20) Vehicles operating under All India Tourist Permits issued under sub-section (9) of section 88 of the Act shall not be allowed to operate under these rules. However, such permit holders shall be allowed to convert the said permit to a permit under these Rules, provided that an application as provided in sub-rule (4) is made within three months from the date of commencement of these Rules.

(21) Operators of the Fleet Taxi Service Scheme 2006, Phone/Fleet Taxi Scheme 2010 and Call Taxi Scheme 2010 shall be deemed to be aggregators under this scheme and also any permit granted/ used for vehicle operating under the Fleet Taxi Service Scheme 2006, Phone/Fleet Taxi Scheme 2010 and Call Taxi Scheme 2010, subject to payment of fees as prescribed, shall be deemed to be a permit granted under these Rules.

(22) The owner shall be free to convert, as per provisions of the Act or Rules governing the same from time to time, any vehicle operating under a permit granted under these Rules to a private category vehicle or a vehicle operating under Section 88 (9) of the Act.

(23) Any black and yellow taxi shall be freely allowed to get attached to any licensee under these Rules by informing the concerned Regional Transport Authority and by affixing such roof light on the vehicle as may be specified by such Authority. The permit under which such vehicle operates shall be deemed to be a permit granted under these Rules. Such black and yellow taxi which is so deemed to be operating under these Rules shall be allowed to revert to operate under their original permit as regular hail taxi by intimating the concerned authority in that behalf, provided that such an intimation may be made only after at least one month of operation attached to any licensee.

(24) The permit and the vehicle thereon attached to any licensee under these rules shall be freely allowed to be transferred to any other licensee under these rules, but only after at least one month of operation attached to the earlier licensee has elapsed.

6. *Arrangements For Services.*—(1) The licensee shall adhere to the provisions of the Act and the Rules framed thereunder and the terms and conditions as may be specified by the Authorities from time to time for operations under these Rules.

(2) Working hours of drivers are to be limited in accordance to the Motor Transport Workers Act, 1961 (27 of 1961).

(3) The licensee shall provide 24x7 services.

(4) The vehicles will be permitted to ply within the geographical limits of the licensing authority.

(5) The licensee's internet enabled application platform or digital based application platform, to be accessed by the passenger, shall display the following information for the passenger :

- (a) The photo of the driver ;
- (b) Name, badge number, license number and mobile number of the driver ;
- (c) A photo of the vehicle with registration number ;
- (d) The applicable fare.

(6) The licensee shall ensure that at the end of every journey, a bill is generated and handed over to the passenger showing the distance travelled, unit rate, along with taxes. However, such bills may also be sent through email or any other electronic means. Copy of the bills should also be maintained either electronically or in physical form by the licensee for a period of three months or such longer period as may be prescribed.

(7) The licensee shall develop and include a feature in its mobile application that provides the passenger a facility to share their real time location with upto 5 people within their safety network and to contact local police in case of an emergency.

(8) The passenger must have the option to submit their grievances on difficulties faced during the travel via the web or through the mobile app or service telephone number. The licensee is liable to resolve the grievance and inform the passenger within fifteen days.

7. *Driver's Profile.*—(1) The driver shall have a valid commercial driving license to drive a Taxi and a valid Public Service Vehicle Badge issued by the Licensing Authority.

(2) The driver shall have adequate knowledge of the roads and routes of the area of operation so that the passengers are not inconvenienced.

(3) The driver on duty shall be in uniform as approved by the Licensing Authority or as per company's design.

(4) The driver shall be of good moral character without any criminal record. Any person who has been convicted within the past seven years of driving under the influence of drugs or alcohol, or has been convicted at any time for any cognizable offence under the Code of Criminal Procedure 1973, including fraud, sexual offences, use of a motor vehicle to commit a cognizable offence, a crime involving property dispute and/or theft, acts of violence or acts of terror shall not be engaged by the licensee.

(5) The Licensee shall be responsible for quality of drivers, their police verification, and their conduct with passengers. The Licensee shall also ensure that the drivers are safe, reliable and trustworthy. Police verification shall be done at the time of induction and at the time of renewal of driving licence.

(6) Information regarding ownership of vehicles and the profile of drivers including their verification by the Police shall be ensured by the licensee and shall be provided to the Licensing Authority as well as Traffic Police.

(7) If the Licensee uses or causes or allows a vehicle to be used in any manner not authorized by the permit or provisions mentioned herein, the Licensee and the driver shall be jointly and severally responsible for any injury, harm, offence or crime committed by any person, including the driver.

(8) The driver shall always behave in a polite and courteous manner with the passenger.

(9) The licensee shall endeavour to hire as many women drivers as may be feasible.

(10) The licensee shall conduct structured refresher training programmes for its drivers including but not limited to safe driving skills, gender sensitization, passenger etiquette etc.

(11) The licensee shall ensure that the driver shall undertake such refresher trainings at least once in a calendar year. Such training programmes should be duly documented by the licensee.

(12) The licensee shall ensure that the driver undergoes an annual health checkup for ensuring his fitness to drive the vehicle.

(13) The driver will not pickup passenger by street hailing.

8. *Application for grant or renewal of licence.*—(1) Any firm or companies may make an application for grant of license accompanied by processing fee of Rupees One lakh in the form of Demand Draft/Online payment in favour of Regional Transport Officer/ Dy. Regional Transport Officer (RTO/Dy. RTO) and payable at the headquarters of the RTO/Dy. RTO.

(2) Any licence granted under these rules shall be valid for a period of five years from the date of grant.

(3) The licence granted under these rules may be renewed for a period of five years subject to the satisfactory performance of the Licensee as per terms and conditions of these rules on an application at any time after completion of four and half years but not less than three months before the expiry of the license.

(4) If any of the conditions prescribed under these rules for grant or renewal of licence are not complied with by the applicant, the licencing authority may reject such application after giving the applicant a reasonable opportunity of being heard.

(5) On being satisfied that the applicant had complied with all the conditions prescribed for grant or renewal of the licence under these rules, the licencing authority shall issue a licence to the applicant or renew the same, as the case may be.

9. *Fees.*—(1) The Fee in respect of a licence shall be as mentioned in the Table below for each permit granted under section 74 of the Act :—

Serial No. (1)	Type of Vehicle (2)	Permit fees in rupees (3)
1	Motor Cab having engine capacity less than 1400 cc	25,000
2	Motor Cab having engine capacity 1400 cc or more.	2,61,000

(2) The permit fees paid in respect of permits under the Fleet Taxi Service Scheme 2006, Phone/Fleet Taxi Scheme 2010 and Call Taxi Scheme 2010, shall be set off from the permit fees prescribed and payable as above. Further, no fees shall be payable in respect of permits deemed to have been granted under Rule 5 (23) for operation of Black and Yellow taxis or cool cabs.

10. *Security Deposits.*—Applicant for a licence under these rules shall furnish security by way of a Bank Guarantee of rupees Fifty lakhs per 1000 vehicles or part thereof, to be attached to the said licensee, with validity period of five and half years, drawn in favour of the concerned Regional Transport Officer or Dy. Regional Transport Officer.

11. *Fare.*—The licensing authority shall prescribe the minimum and maximum limit for rates of fare, with respect to vehicles operating under permits granted under these Rules, which will be decided as per type of vehicle; provided that no such limits may be prescribed for vehicles with engine capacity of 2000 cc or more.

12. *Induction Schedule.*—The licensee shall comply with the Induction schedule for vehicles as given below—

- (i) 25% vehicles at the time of grant of licence.
- (ii) 50% vehicles within three months from grant of licence.
- (iii) 75% vehicles within six months from grant of licence.

(iv) 100% vehicles within nine months from grant of licence. Failure to adhere with the time line will entail a penalty fee of rupees 25,000 per month for a period of additional six months and thereafter, the licensing authority will be free to revoke the license and forfeit the bank guarantee. The licensee shall submit a compliance report of induction within 7 days of the prescribed time.

13. *Power of licensing authority to Suspend or Cancel the License.*— (1) The licensing authority may, after giving an opportunity of being heard to the licensee, suspend or cancel the licence, if,—

- (a) the licensee has failed to comply with any of the terms and conditions of these rules; or,
- (b) an employee of licensee or driver of vehicle attached to the licensee is guilty of any misbehavior or misconduct with any passenger; or,
- (c) a complaint against the licensee by any passenger has been proved beyond reasonable doubt, the licensing Authority may suspend the license for a specified period or cancel the license.

(2) Where the Licensing Authority is of the opinion that having regard to the circumstances of the case it would be necessary to cancel or suspend the license, and if the holder of the license agrees to pay a fine that may be imposed by the Licensing Authority, then notwithstanding anything contained hereinabove, the Licensing Authority may instead of suspending or canceling the license as the case may be, recover from the holder of the license the said fine. (3) When the license is suspended or cancelled, the holder of the license shall surrender the license to the licensing authority.

14. *Appeal*.—(1) The licensee aggrieved by any order of the licensing authority may within thirty days of the receipt of the order, make an appeal to the Maharashtra State Transport Appellate Tribunal.

(2) An appeal shall be in the form of a memorandum in duplicate setting forth the grounds of for the appeal and shall be accompanied by fee as may be specified by the Government.

15. *Miscellaneous*.—(1) The holder of a license shall –

(a) Intimate any shifting of his office to the licensing authority.

(b) Keep the premises and all the records and registers maintained open for inspection at all reasonable times by the licensing authority or officers authorized by them.

(c) Submit from time to time to the department such information and return as may be called for.

(d) Display the License at a prominent place in its office.

(e) Maintain a serially numbered feedback register in all vehicles attached to it.

(2) The license shall not be transferred without prior written permission of the Licensing Authority.

(3) Any further continuation of permit/license of the existing licensees under the Fleet Taxi Service Scheme 2006, Phone/Fleet Taxi Scheme, 2010 and Call Taxi Scheme, 2010 shall be governed by the terms and conditions contained herein above.

(4) The Licensee may at any time surrender the license by prior intimation of three months and on such surrender the Licensing Authority shall cancel the license. The holder of the license shall clear all dues before surrendering the license, failing which the license shall be deemed to be cancelled and the bank guarantee shall be forfeited.

(5) On such surrendering or cancellation of the licence, the permit holders attached to such licensee will be permitted to operate the taxi under “App Based City Taxi permit” attached to another licensee or convert it to other permits as per the relevant rules.

(6) The licensee shall comply with all applicable insurance requirements as may be applicable under the law.

(7) The licensee shall undertake to indemnify and protect the Licensing Authority and the Government from and against all actions, suites, proceedings losses, costs, damages, charges, claims and demands of any nature and description brought against the Licensing Authority and Government by reason of any act or omission of the licensee, his agents or employees or, during the validity of the license or in the guarding of the same.

(8) The jurisdiction for settlement of any disputes between the Aggregator and the State Government through Courts under this scheme shall be at the headquarters of the Licensing Authority.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

PRAKASH SABALE,

Deputy Secretary to Government.